DOI 10.37491/UNZ.109.8
УДК 347.72:341.217(4)

unz.univer.km.ua ISSN 2078-9165 Університетські наукові записки, 2026, № 1 (109), С. 112-123

Ліліана СІЩУК[1]

СТАЛІСТЬ У ЗДІЙСНЕННІ КОРПОРАТИВНИХ ПРАВ

Досліджено правове значення сталості під час здійснення корпоративних прав в умовах розвитку європейських стандартів корпоративного управління. Методологічну основу становлять системний, формально-юридичний і порівняльно-правовий методи. Показано, що сталість характеризується врахуванням довгострокових економічних, соціальних та екологічних наслідків діяльності товариства, проте не утворює універсального самостійного суб'єктивного корпоративного права на досягнення певного ESG-результату. Встановлено, що відповідні чинники набувають юридичного значення через визначені законом або статутом права учасників, обов'язки посадових осіб, процедури прийняття корпоративних рішень та спеціальні режими розкриття інформації. Проаналізовано Принципи корпоративного управління G20/OECD 2023 року, положення права ЄС щодо звітування зі сталого розвитку з урахуванням змін, ухвалених у 2025 році, Стратегію запровадження підприємствами звітності зі сталого розвитку в Україні, національне законодавство і практику Верховного Суду. З'ясовано взаємозв'язок сталості зі здійсненням права на інформацію, права участі в управлінні, права на отримання прибутку та корпоративним контролем. Обґрунтовано необхідність відокремлення права учасника на доступ до наявних документів від обов'язку товариства створювати спеціальну

[1] кандидатка юридичних наук, старша дослідниця, завідувачка лабораторії корпоративного права імені академіка Володимира Луця, Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України (м. Київ), *liliana8766@gmail.com*, https://orcid.org/0000-0002-9722-4347.

© Сіщук Л., 2026
Ліцензія Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

аналітичну звітність. Зазначено, що учасник впливає на врахування чинників сталості засобами, передбаченими законом і статутом, тоді як вибір способу реалізації стратегії в межах компетенції належить до управлінського розсуду. Запропоновано п'ять критеріїв правової оцінки корпоративних рішень: правову підставу, предметну значущість, компетенцію, якість процедури та співмірність наслідків. Доведено, що під час вирішення корпоративного спору підлягає перевірці не абстрактна відповідність ESG-цілям, а наявність нормативної чи статутної підстави, дотримання компетенції, достатність інформації, відсутність конфлікту інтересів і вплив рішення на конкретні права учасника. Запропоновані критерії визначено як доктринальний інструмент кваліфікації конкретного рішення. Застосування критеріїв дає змогу встановити джерело обов'язку, компетентний орган, юридично значущі обставини та належний спосіб захисту, відмежувавши правомірне врахування довгострокових чинників від необґрунтованого обмеження корпоративних прав під приводом сталості.

Ключові слова: корпоративні права, сталість, корпоративне управління, корпоративний контроль, право на інформацію, ESG, права учасників, фідуціарні обов'язки.

Постановка проблеми. Здійснення корпоративних прав передбачає вибір між різними напрямами розвитку товариства, розподілом прибутку та інвестуванням, прийнятним ризиком і збереженням ресурсів. Наслідки такого вибору нерідко виходять за межі поточного звітного періоду. Рішення, яке збільшує сьогоднішні виплати, може послаблювати здатність товариства виконувати майбутні зобов'язання, а витрати на зміну виробництва, навпаки, можуть забезпечувати його подальшу діяльність. Категорія сталості робить цей часовий вимір особливо помітним, але сама по собі не відповідає на питання про юридичні межі поведінки учасника та органів управління.

Проблема полягає у визначенні способу включення сталості до корпоративних відносин без втрати правової визначеності. Надмірно широке розуміння цієї категорії дозволяло б виправдовувати будь-яке обмеження прав учасника посиланням на суспільно корисну мету. Надто вузьке, навпаки, залишало б поза оцінюванням ризики, істотні для діяльності товариства. Тому необхідно з'ясувати, як сталість впливає на інформаційне забезпечення, участь в управлінні, розподіл прибутку та корпоративний контроль, а також за яких умов відповідні міркування набувають юридичного значення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Міжнародну основу дослідження становлять Принципи корпоративного управління G20/OECD 2023 року, в яких сталість і стійкість виділено як складову сучасної моделі корпоративного управління, зокрема через доступну інформацію, довгострокову стратегію та нагляд за ризиками [1, p. 44–50]. Українська дослід-

ISSN 2078-9165 Університетські наукові записки, 2026, №1 (109), С. 112-123. unz.univer.km.ua

ниця Л. Венгер пов'язує інтеграцію економічних, соціальних та екологічних чинників із прозорістю й подоланням інформаційної асиметрії [2]. Теоретичний контекст доповнює огляд Н. Кавадіса і С. Томсена щодо зв'язку довгострокової структури власності зі сталістю, концепція корпоративної мети К. Майера та порівняльний аналіз обов'язків директорів у контексті CSR і ESG Є.-Г. Біндера [16; 17; 18]. Зіставлення цих підходів підтверджує дискусійність такої мети як те, що орієнтація на довгострокову цінність сама по собі не перетворює ESG-цілі на безумовний обов'язок директора або самостійне право учасника.

У зарубіжній правовій доктрині Л. Л. Лан обґрунтовує, що врахування ESG-факторів керівниками не скасовує юридичних меж їхнього розсуду, а вимагає належної процедури ухвалення рішень [3]. М. Брогі та В. Лагазіо, спираючись на метааналіз емпіричних досліджень, показують взаємозв'язок характеристик корпоративного управління та розкриття відомостей про сталість [4]. Г. Вітале та співавтори досліджують співвідношення обов'язкового звітування, управлінських механізмів та ESG-результативності [5]. П. Корріган звертає увагу на інституційні обмеження поєднання ліквідності акцій, підзвітності власникам і стійкого дотримання суспільно корисної корпоративної мети [6].

Наведені праці висвітлюють питання управлінської та регуляторної сталості, проте окремого корпоративно-правового аналізу потребує становище безпосереднього носія корпоративних прав — учасників товариства. Зокрема актуальним залишається питання врахування довгострокових наслідків діяльності товариства за умови збереження автономії учасників і визначення компетенцій органів управління.

Мета статті полягає в обґрунтуванні критеріїв врахування сталості під час здійснення корпоративних прав учасників товариства. Для її досягнення поставлено завдання визначити правове значення сталості в корпоративних відносинах, з'ясувати її вплив на інформаційні, управлінські та майнові права учасників, окреслити межі управлінського розсуду й корпоративного контролю, запропонувати критерії оцінювання корпоративних рішень з урахуванням довгострокових наслідків діяльності товариства.

Виклад основного матеріалу. Сталість у корпоративному праві доцільно розглядати як характеристику підходу до прийняття та виконання рішень, за якого оцінюються значущі довгострокові наслідки діяльності товариства. Її не слід зводити до незмінності складу учасників, збереження конкретного керівника або відсутності будь-якого підприємницького ризику. Стійкість характеризує здатність компанії витримувати несприятливі зміни й адаптуватися, тоді як сталість акцентує увагу на тривалішому горизонті діяльності та її економічних, соціальних і екологічних наслідках. Ці характеристики взаємопов'язані, але не тотожні, оскільки тимчасове збереження виробництва ще не доводить прийнятності способу його організації.

Правова конструкція корпоративних прав при цьому зберігає визначеність. Учасник реалізує правомочності, що випливають із його участі у

unz.univer.km.ua ISSN 2078-9165 Університетські наукові записки, 2026, № 1 (109), С. 112-123

товаристві, зокрема щодо управління, інформації та прибутку. Сталість не утворює поряд із ними універсальної самостійної вимоги щодо забезпечення наперед визначеного суспільного результату. Її вплив виявляється через зміст інформації, мотиви прийнятого рішення, характер контролю та застосовні обов'язки. Тому твердження про «порушення сталості» потребує юридичної конкретизації, а саме: «яке саме право порушено, ким, унаслідок якої дії та на якій правовій підставі?».

Першим напрямом впливу сталості є інформаційне забезпечення. Принцип VI.A G20/OECD пов'язує якість відомостей про сталість із можливістю обґрунтованого інвестування та голосування. Значення мають не лише минулі результати, а й достовірно представлені прогнози, залежності та ризики [1, p. 45–46]. Для учасника повідомлення про заплановану модернізацію має іншу цінність, якщо одночасно розкрито її мету, вартість, строк і джерела фінансування. Такі відомості дозволяють зіставити запропоновані заходи з альтернативами та оцінити їхній вплив на товариство.

На нашу думку, інформація про сталість має включатися до обговорення тоді, коли вона допомагає зрозуміти предмет рішення та його наслідки. Для цього доцільно з'ясувати характер ризику, можливий масштаб впливу, часовий горизонт і ступінь невизначеності. Навіть якісна прогнозна оцінка не усуває невизначеності, але робить її видимою. Натомість узагальнена вказівка на екологічну чи соціальну користь без пояснення зв'язку з діяльністю товариства не забезпечує достатньої основи для належного прийняття рішення. Учаснику потрібні відомості, за допомогою яких можна поставити конкретне питання та перевірити відповідь органу управління.

Європейська модель звітування доповнює цей підхід подвійною суттєвістю. Ст.ст. 19a і 29a Директиви 2013/34/ЄС передбачають інформацію як про вплив компанії на питання сталості, так і про вплив сталості на розвиток, результати та становище компанії [7]. Ці виміри не повинні взаємно поглинатися. Значущий вплив на людей може існувати до появи помітних фінансових втрат, а суттєва залежність компанії від природного ресурсу може бути важливою для її діяльності, незалежно від рівня власних викидів. Належний аналіз має враховувати обидва напрями в межах застосовного режиму розкриття інформації.

Не всі господарські товариства охоплюються однаковим обсягом обов'язкового звітування. Станом на 01 січня 2026 р. правову основу ЄС становили положення Директиви 2013/34/ЄС у редакції, сформованій Директивою (ЄС) 2022/2464 (CSRD), з урахуванням змін щодо строків застосування, внесених Директивою (ЄС) 2025/794, а також Делегованим регламентом Комісії (ЄС) 2025/1416 щодо відтермінування окремих поетапних вимог ESRS [7; 8; 9; 22]. Директива (ЄС) 2025/794 перенесла початок застосування вимог CSRD для відповідних категорій юридичних осіб на фінансові роки, що починаються з 01 січня 2027 р. та 01 січня 2028 р., не скасовуючи режим звітування про сталість. Ці акти коригують строки та окремі перехідні правила, але не поширюють автоматично європейські обов'язки на кожне українське товариство. Обсяг обов'язків конкретної компанії залежить від її категорії, звітного періоду, перехідних норм і національних заходів транспозиції.

ISSN 2078-9165 Університетські наукові записки, 2026, №1 (109), С. 112-123. unz.univer.km.ua

Отже, необхідно відокремлювати спеціальний європейський режим публічного звітування від загального корпоративного права учасника на інформацію. Відсутність у товариства обов'язку готувати звітність за європейськими стандартами не позбавляє його учасників інформаційних прав, гарантованих законодавством. Водночас сама дія європейських актів не означає їхнього автоматичного застосування до кожного товариства.

Ілюстрацією значення інформаційного права є постанова Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду від 21 травня 2025 р. у справі № 922/3416/24. Верховний Суд вказав, що зі змісту ст.ст. 5 і 43 Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» випливає обов'язок товариства надавати учаснику інформацію про свою діяльність, а перелік відповідних документів не є вичерпним. Водночас суд наголосив на необхідності з'ясувати зміст і правову природу кожного запитуваного документа [10; 11]. У постанові від 13 червня 2024 р. у справі № 906/211/23 Верховний Суд також пов'язав ненадання передбаченої законом інформації з порушенням не лише інформаційного права, а й правомочності учасника на участь в управлінні [23]. Ці рішення не стосуються звітування зі сталого розвитку, однак конкретизують інформаційну передумову корпоративного контролю та стосуються доступу до наявної інформації, а не створення нового аналітичного звіту на вимогу учасника.

На цій основі можна обґрунтовувати доступ до вже наявних документів щодо витрат, зобов'язань і заходів товариства, які пов'язані зі сталістю. Водночас вимога надати наявний документ відрізняється від вимоги створити новий аналітичний звіт у довільно визначеному форматі. Сам факт використання учасником терміна ESG (екологічні, соціальні та управлінські чинники) не встановлює додаткового обов'язку товариства готувати спеціальну оцінку. Правова підстава, предмет і спосіб виконання інформаційної вимоги повинні визначатися окремо. Такий підхід одночасно захищає доступ до відомостей і запобігає необґрунтованому змішуванню права учасника на інформацію з професійною аналітичною послугою.

При цьому суттєвість не може використовуватися як універсальний привід для відмови в наданні документів, доступ до яких гарантований законом. Вона допомагає визначати зміст управлінського аналізу, черговість розгляду ризиків та обсяг спеціального розкриття. Проте орган управління не вправі на власний розсуд звужувати право учасника лише через незгоду з його оцінкою важливості документа. Відомості, які видаються другорядними керівнику, можуть бути потрібні для перевірки конфлікту інтересів або достовірності вже оприлюдненої інформації. Ці функції права на інформацію мають зберігатися і в контексті сталості.

Другий напрям становить участь в управлінні. Обговорення сталості може впливати на вибір членів органів управління, визначення напрямів діяльності товариства, погодження інвестицій і оцінювання результатів. Правові засоби учасника визначаються законом і статутом та охоплюють участь у загальних зборах, голосування на них, одержання інформації і за наявності підстав — оскарження рішення вищого органу управління. Натомість підготовка та виконання конкретного заходу належать до управлінсь-

unz.univer.km.ua ISSN 2078-9165 Університетські наукові записки, 2026, № 1 (109), С. 112-123

кого розсуду компетентного органу. Суспільно корисна мета не виправдовує відсутності необхідних голосів, неналежного повідомлення учасників про проведення загальних зборів або порушення правил щодо заінтересованості. Тому включення питань сталості до порядку денного повинно супроводжуватися таким самим забезпеченням гарантій здійснення прав учасників, як і розгляд будь-якого іншого питання, що впливає на їхні корпоративні права.

Голосування щодо тривалої стратегії не означає, що учасник гарантує її успішність. Рішення органу управління, зокрема рішення загальних зборів учасників, є вибором в умовах неповної інформації, і право повинно залишати простір для різних економічно обґрунтованих підходів. Один учасник може підтримувати швидку модернізацію, а інший — поетапні зміни через обмежені ресурси товариства. Відмінність поглядів сама по собі не свідчить про недобросовісність. Юридична оцінка має стосуватися додержання правових меж, зокрема заборони зловживання правом, а не відповідності голосування єдиному наперед установленому уявленню про найкращу стратегію.

У цьому контексті показовим є право ЄС щодо політики винагороди директорів. Ст. 9а Директиви 2007/36/ЄС зі змінами, внесеними Директивою (ЄС) 2017/828, пов'язує таку політику зі стратегією, довгостроковими інтересами та сталістю компанії. Акціонери голосують щодо політики. Проте для змінної винагороди визначаються фінансові й нефінансові критерії, включаючи, де це доречно, корпоративну соціальну відповідальність [12]. Ця модель стосується визначеного Директивою кола компаній і не є загальним правилом для всіх підприємницьких товариств.

Інтеграція показників сталості до винагороди посадових осіб потребує перевірки їхньої вимірюваності, відповідності реальним повноваженням і їхнього впливу на поведінку керівництва [5]. Формальне включення такого показника ще не забезпечує належного управління. Наприклад, винагорода за зменшення кількості зареєстрованих скарг може заохочувати їх приховування, якщо одночасно не оцінюються доступність механізму скарг і якість реагування.

Третій напрям впливу сталості пов'язаний із майновим інтересом учасника. Вибір між дивідендною виплатою та залишенням коштів у товаристві потребує врахування його фінансового стану, майбутніх зобов'язань і правових обмежень. Для ТОВ відповідні питання регулюються, зокрема, ст.ст. 26 і 27 спеціального Закону [10]. Однак сталість не створює самостійної підстави для безстрокового невиконання вже наявного зобов'язання з виплати дивідендів. Посилання на майбутній розвиток повинно оцінюватися разом із змістом прийнятого рішення та застосовними нормами, а не використовуватися для усунення майнової вимоги учасника товариства.

На етапі прийняття рішення про використання прибутку довгострокова інвестиція може відповідати інтересам товариства, навіть якщо зменшує поточні виплати. Проте такий висновок потребує пояснення про те, яку проблему вирішує інвестиція, які альтернативи розглянуто, яким є бюджет і коли очікується результат. Це особливо важливо, якщо більшість учасників одночасно контролює постачальника робіт або іншим способом одержує вигоду

ISSN 2078-9165 Університетські наукові записки, 2026, №1 (109), С. 112-123. unz.univer.km.ua

від обраного напряму витрат, зокрема через перебування у статусі посадових осіб товариства. У такій ситуації посилання на сталість не усуває необхідності перевіряти конфлікт інтересів, умови правочину та дотримання компетенції органів управління. Довгострокова мета і правомірність засобу її досягнення є самостійними питаннями.

Захист прав учасників, які мають меншість голосів, становить необхідну умову включення сталості до корпоративного управління, при цьому учасники, які мають більшість голосів та впливають на прийняття рішень, не повинні одержувати необмежену свободу змінювати економічну спрямованість товариства лише через позитивне суспільне значення проголошеної мети. Принцип VI.B.1 G20/OECD звертає увагу на права незгодних акціонерів у разі переходу до корпоративних форм, які поєднують прибуткову та суспільно корисну мету [1, p. 47]. Наведені ОЕСР варіанти гарантій не є автоматично чинними правами українського учасника. Проте вони обґрунтовують необхідність спеціального законодавчого вирішення питання, якщо такі форми запроваджуватимуться в Україні.

Для звичайного товариства цей підхід має вужче, але практичне значення. Учасник повинен мати можливість зрозуміти, чи спрямовані запропоновані витрати на досягнення цілей товариства, чи фактично фінансують інші інтереси. Незгода учасників, які мають меншість голосів, не надає їм універсального права вето, однак право учасників, які володіють більшістю голосів, ухвалити певне рішення не звільняє їх від дотримання закону, статуту та заборони зловживання правом. Тому розгляд сталості має супроводжуватися доступною аргументацією і розкриттям значущої заінтересованості, а не лише посиланням на авторитет міжнародних стандартів.

Четвертий напрям утворює корпоративний контроль. Його завдання полягає у перевірці того, як органи управління виконують покладені на них функції та чи відповідають їхні дії застосовним вимогам. Ст.ст. 92, 99^{-1} ЦК України, ст.ст. 89, 90 Закону України «Про акціонерні товариства» дозволяють оцінювати поведінку посадових осіб через добросовісність, розумність, належну обачність та умови відповідальності [13; 14]. У контексті сталості це означає потребу досліджувати, чи була конкретна обставина відома, чи входила до сфери повноважень особи та які можливості реагування реально існували.

У постанові Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду від 16 лютого 2022 р. у справі № 905/1575/20 розмежовано формальне дотримання приписів і належне здійснення управлінських повноважень. Суд підкреслив фідуціарні обов'язки директора щодо дбайливого ставлення та лояльності, а також необхідність перевірки добросовісності, розумності й відповідності дій інтересам товариства. Під час вирішення питання відповідальності вихідною є презумпція належного виконання цих обов'язків, яка може бути спростована в установленому процесуальному порядку (п.п. 5.11–5.15) [15]. Це загальні висновки про корпоративне управління, а не спеціальна судова практика щодо відповідальності за недосягнення ESG-показників.

Належне корпоративне управління не виключає помилок у прогнозі. Тому несприятливий результат не повинен автоматично підміняти оціню-

unz.univer.km.ua ISSN 2078-9165 Університетські наукові записки, 2026, № 1 (109), С. 112-123

вання рішення на момент його прийняття. Ця межа відповідає правилу ділового рішення (*business judgment rule*), згідно з яким за відсутності доказів недобросовісності, конфлікту інтересів, недостатньої поінформованості або очевидної нерозумності суд не має підміняти орган управління у виборі економічно доцільного варіанта. Такий підхід простежується в українській доктрині та практиці Верховного Суду [19; 20]. Якщо орган отримав необхідну інформацію, розглянув істотні альтернативи, діяв без конфлікту інтересів і в межах компетенції, подальша зміна обставин сама по собі не доводить порушення. Іншої оцінки потребують свідоме ігнорування встановленого ризику, очевидно необґрунтоване рішення або приховування даних. Отже, співмірність наслідків вимагає перевірити правову підставу впливу на корпоративні права та раціональний зв'язок між обраним заходом і заявленою метою.

На нашу думку, для системного врахування сталості доцільно застосовувати п'ять взаємопов'язаних критеріїв, а саме: правову підставу, предметну значущість, компетенцію органу управління, якість процедури та співмірність наслідків. Вони пропонуються як доктринальний інструмент правової кваліфікації конкретного рішення органу управління товариством. Специфіка критеріїв для сталості полягає в тому, що вони перетворюють загальні вимоги законності й добросовісності на послідовність питань про джерело саме «сталого» зобов'язання, зв'язок довгострокового чинника з предметом рішення, належний орган, якість інформаційної основи та допустимість впливу на права учасників товариства.

Критерій правової підстави відокремлює законодавчу вимогу від рекомендації, статутного положення чи добровільно прийнятого зобов'язання. *Критерій предметної значущості* з'ясовує конкретний зв'язок довгострокового чинника з діяльністю товариства або з обов'язковим для нього режимом запобігання зовнішньому впливу. *Критерій компетенції* визначає, хто вправі прийняти рішення, хто його виконує та кому звітує. *Критерій якості процедури* охоплює отримання необхідних даних, розгляд альтернатив, виявлення конфліктів інтересів і належне оформлення рішення. *Критерій співмірності наслідків* перевіряє вплив заходу на товариство, учасників та інших осіб із дотриманням обов'язкових вимог права. Він не дозволяє відмовитися від законодавчого обов'язку через його вартість або порівнювати бізнес-проєкти замість компетентного органу. Додатковий юридичний результат цієї системи полягає в ідентифікації конкретної норми, юридично значущого факту, належного доказу та можливого способу захисту щодо кожного рішення, пов'язаного зі сталістю.

Застосування критеріїв можна пояснити на умовному рішенні про заміну енергоємного обладнання. Правова підстава показує, чи зумовлена заміна обов'язковим приписом, договором, статутом або добровільною стратегією; предметна значущість — чи підтверджені технічний стан активу, витрати та ризики бездіяльності, компетенція — який орган уповноважений схвалити захід; якість процедури — чи розглянуто альтернативні пропозиції, фінансування та заінтересованість посадових осіб; співмірність наслідків — чи має обмеження поточних виплат або інших прав учасників належну правову основу та раціональний зв'язок із метою. У корпоративному спорі

ISSN 2078-9165 Університетські наукові записки, 2026, №1 (109), С. 112-123. unz.univer.km.ua

така послідовність визначає предмет доказування і дає змогу оцінити правомірність рішення, не підміняючи вибір обладнання або темпу модернізації судовою оцінкою економічної ефективності.

Виконання тривалої стратегії потребує проміжних орієнтирів, за якими учасники й органи управління можуть оцінювати досягнуте. Принцип VI.A.4 G20/OECD пов'язує публічно проголошені цілі сталості з регулярним розкриттям надійних показників прогресу [1, с. 46]. Для корпоративного контролю це означає зіставлення обіцяного та фактичного, пояснення відхилень і визначення коригувальних заходів. Перегляд невдалого способу реалізації стратегії може відповідати належному управлінню, тоді як приховування відхилень послаблює підзвітність.

Для України нормативний контекст конкретизовано Стратегією запровадження підприємствами звітності із сталого розвитку [21]. Стратегія передбачає поетапне наближення законодавства та інфраструктури звітування до вимог ЄС, однак сама по собі не створює для кожного учасника безпосереднього права вимагати звіт за ESRS. Із проведеного дослідження випливає необхідність розмежувати в законодавстві й корпоративній практиці три рівні — обов'язкове публічне звітування, доступ учасника до наявних документів і внутрішню управлінську аналітику. Євроінтеграційне зближення має відбуватися через чітко визначені обов'язки, інформаційну інфраструктуру та процедури контролю, а не через механічне перенесення рекомендацій або вимог, адресованих окремим категоріям європейських компаній.

Висновки. Сталість у здійсненні корпоративних прав виявляється через врахування значущих довгострокових наслідків діяльності товариства та забезпечення належних умов вибору стратегії розвитку. Вона не формує універсального самостійного суб'єктивного корпоративного права і не усуває приватноправового характеру участі в товаристві. Її юридичне значення конкретизується через інформацію, управлінські повноваження, майнові рішення та контроль.

Сформульовано п'ять взаємопов'язаних критеріїв правової оцінки, а саме правову підставу, предметну значущість, компетенцію, якість процедури та співмірність наслідків. Їх застосування допомагає відмежовувати обов'язкове від добровільного, перевіряти зв'язок заходу з діяльністю товариства та зберігати гарантії учасників. Суттєвість ризику не є довільною підставою обмеження доступу до документів, довгострокова мета не усуває майнових вимог, а суспільна користь рішення не виправляє порушення компетенції чи процедури.

З проведеного дослідження випливають конкретні напрями розвитку права і практики корпоративного управління в Україні, зокрема: законодавчо узгодити коло суб'єктів і зміст обов'язкового звітування зі сталістю, у статутах та внутрішніх документах чітко розмежовувати компетенцію учасників і органів управління, під час ухвалення довгострокових рішень фіксувати правову підставу, істотні дані, розглянуті альтернативи та конфлікти інтересів. Судова оцінка повинна стосуватися конкретних прав, обов'язків і доведених порушень, використовуючи запропоновані критерії як карту пра-

unz.univer.km.ua ISSN 2078-9165 Університетські наукові записки, 2026, № 1 (109), С. 112-123

вової кваліфікації та зберігаючи простір для добросовісного підприємницького вибору. За такого підходу сталість стає змістовним чинником здійснення корпоративних прав, а не декларацією чи універсальним виправданням управлінського розсуду.

Список використаних джерел

1. G20/OECD Principles of Corporate Governance 2023. Paris : OECD Publishing, 2023. Розд. VI. С. 44–50. *Organisation for Economic Co-operation and Development*. https://doi.org/10.1787/ed750b30-en.
2. Венгер Л. Тенденції корпоративного управління в умовах сталого розвитку. *Науковий вісник Міжнародної асоціації науковців. Серія: економіка, управління, безпека, технології*. 2025. Т. 4, № 1. https://doi.org/10.56197/2786-5827/2025-4-1-4
3. Lan L. L. Navigating ESG in Corporate Governance: Balancing Shareholder Primacy with Sustainable Business Practices. *Victoria University of Wellington Law Review*. 2025. Vol. 55, no. 3. P. 487–496. https://doi.org/10.26686/vuwlr.v55i3.9838.
4. Brogi M., Lagasio V. Do Corporate Governance Frameworks Affect Sustainability Reporting? *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*. 2025. Vol. 32, iss. 3. P. 3928–3943. https://doi.org/10.1002/csr.3159
5. Vitale G., Cupertino S., Schiuma G., Troise C. Investigating How Mandatory Sustainability Reporting Influences Corporate Governance Effects on ESG Performance: From Obligation to Impact for Sustainable Development. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*. 2025. Vol. 32, iss. 5. P. 6261–6282. https://doi.org/10.1002/csr.70025.
6. Corrigan P. M. The Corporate Governance Trilemma. *Journal of Legal Analysis*. 2025. Vol. 17, iss. 1. P. 141–165. https://doi.org/10.1093/jla/laaf008.
7. Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings, amending Directive 2006/43/EC of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC. Consolidated version of 9 January 2024. *EUR-Lex*. URL: https://t.ly/8KOxP.
8. Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 amending Regulation (EU) No 537/2014, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Directive 2013/34/EU, as regards corporate sustainability reporting. Consolidated version of 17 April 2025. *EUR-Lex*. URL: https://t.ly/5REHM.
9. Directive (EU) 2025/794 of the European Parliament and of the Council of 14 April 2025 amending Directives (EU) 2022/2464 and (EU) 2024/1760 as regards the dates from which Member States are to apply certain corporate sustainability reporting and due diligence requirements. *EUR-Lex*. URL: https://t.ly/U2qrs.
10. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю. Закон України від 06.02.2018 р. № 2275–VIII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: https://t.ly/xP9x3.
11. Постанова Верховного Суду у складі Касаційного господарського суду від 21.05.2025 р. у справі № 922/3416/24. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: https://t.ly/A53It.

ISSN 2078-9165 Університетські наукові записки, 2026, № 1 (109), С. 112-123. unz.univer.km.ua

12. Directive 2007/36/EC of the European Parliament and of the Council of 11 July 2007 on the exercise of certain rights of shareholders in listed companies. Consolidated version of 9 January 2024. *EUR-Lex*. URL: https://t.ly/quzFJ.
13. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435–IV. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: https://t.ly/zfprq.
14. Про акціонерні товариства. Закон України від 27.07.2022 р. № 2465–IX. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: https://t.ly/sp_8U.
15. Постанова Верховного Суду у складі Касаційного господарського суду від 16.02.2022 р. у справі № 905/1575/20. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: https://t.ly/sj4XN.
16. Kavadis N., Thomsen S. Sustainable Corporate Governance: A Review of Research on Long-Term Corporate Ownership and Sustainability. *Corporate Governance: An International Review*. 2023. Vol. 31, Iss. 1. P. 198–226. https://doi.org/10.1111/corg.12486.
17. Mayer C. What Is Wrong with Corporate Law? The Purpose of Law and the Law of Purpose. *Annual Review of Law and Social Science*. 2022. Vol. 18. P. 283–296. https://doi.org/10.1146/annurev-lawsocsci-050520-102251.
18. Binder J.-H. Leading Wherever They Want? CSR, ESG, and Directors' Duties. Corporate Purpose, CSR, and ESG: A Trans-Atlantic Perspective / ed. by J.-H. Binder, K. J. Hopt, T. Kuntz. Oxford : Oxford University Press, 2024. P. 217–246. https://doi.org/10.1093/oso/9780198912576.003.0011.
19. Шабаровський Б. В. Застосування «правила ділового рішення» у вітчизняній судовій практиці. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2025. Вип. 89, ч. 2. С. 80–84. https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.89.2.11.
20. Постанова Верховного Суду у складі Касаційного господарського суду від 10.04.2025 р. у справі № 910/3782/21. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: https://t.ly/xqZy0.
21. Про схвалення Стратегії запровадження підприємствами звітності із сталого розвитку. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.10.2024 р. № 1015-р. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: https://t.ly/oOxzs.
22. Commission Delegated Regulation (EU) 2025/1416 of 11 July 2025 amending Delegated Regulation (EU) 2023/2772 as regards the postponement of the date of application of the disclosure requirements for certain undertakings. *EUR-Lex*. URL: https://t.ly/L-X9U.
23. Постанова Верховного Суду у складі Касаційного господарського суду від 13.06.2024 р. у справі № 906/211/23. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: https://t.ly/QTAnd.

Декларації

Робота виконана в межах науково-дослідної теми «Приватноправові засади регулювання корпоративних відносин в Україні відповідно до стандартів Європейського Союзу» (№ 0124U000001) Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України.

Конфлікт інтересів відсутній.

Штучний інтелект було використано для мовного редагування тексту (стилю, граматики, перекладу) та покращення формулювань без зміни змісту. Авторкою самостійно здійснено дослідження, зокрема постановку проблематики, визначення актуальності, аналіз останніх досліджень, виклад основного матеріалу та висновки. Усі оригінальні ідеї є авторськими. Новизна роботи є повністю авторським здобутком.

unz.univer.km.ua ISSN 2078-9165 Університетські наукові записки, 2026, № 1 (109), С. 112-123

Надійшла до редакції	16.01.2026	Оприлюднена онлайн	25.03.2026
Прийнята до друку	23.03.2026	Опублікована	30.03.2026

Liliana SISHCHUK
(Academician F. H. Burchak Scientific Research Institute of Private Law and Entrepreneurship, National Academy of Legal Sciences of Ukraine)

Sustainability in the Exercise of Corporate Rights

This article examines the legal significance of sustainability in the exercise of corporate rights in the context of evolving European corporate governance standards. The methodology combines systemic, formal legal and comparative legal analysis. Sustainability concerns the long-term economic, social and environmental consequences of a company's activities but does not, as such, establish a universal independent subjective right to a particular ESG outcome. Such considerations acquire legal relevance through corporate rights conferred by law and the company's constituent documents, directors' duties, corporate decision-making procedures and specific disclosure requirements. The study considers the G20/OECD Principles of Corporate Governance 2023, European Union sustainability reporting legislation as in force on 1 January 2026, Ukraine's Sustainability Reporting Strategy, relevant Ukrainian legislation and selected decisions of the Supreme Court. Four principal dimensions are identified: access to corporate information, participation in management, profit distribution and corporate oversight. The right to obtain existing corporate documents is distinguished from a purported entitlement to require a company to prepare new analytical sustainability reports. The legal means by which a member may influence the consideration of sustainability factors are separated from the sphere of managerial discretion. Particular attention is paid to the relationship between long-term corporate strategy, members' economic interests, minority protection and the business judgment rule. The article develops a five-part analytical framework consisting of legal basis, substantive relevance, competence, procedural quality and proportionality of consequences. Its originality lies in adapting general requirements of legality and good faith to the legal qualification of sustainability-related corporate decisions. It is shown that a corporate dispute requires review not of abstract compliance with ESG goals but of the normative or constitutional basis, competence, adequacy of information, absence of conflicts of interest and effects on the member's specific rights. The criteria are a doctrinal tool for identifying the applicable rule, competent body, legally relevant facts and appropriate remedy. The article concludes that sustainability is legally meaningful when supported by transparent and accountable governance, reasoned decisions and enforceable protection of corporate rights, and cannot independently legitimise non-compliance with corporate law or decision-making procedures.

Keywords*: corporate rights, sustainability, corporate governance, corporate oversight, information rights, ESG, shareholders' rights, fiduciary duties, minority protection.*

ISSN 2078-9165 Університетські наукові записки, 2026, №1 (109), С. 112-123. unz.univer.km.ua